

Discurs en la inauguració del curs 2016-2017

Teresa Puig - col·lectiu de PDI

Bon dia a tothom, Rector Magnífic, presidenta del Consell Social, delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Girona, secretari general i vicerector de Relacions Iberoamericanes, autoritats acadèmiques i civils, PDI, PAS, estudiants, altres autoritats i convidats.

Vull agrair a l'equip de Rectorat l'oportunitat de fer una petita intervenció en nom del PDI entorn de la transferència del coneixement. El que m'agradaria dir, a priori, és que per a mi és un xic agosarat fer una intervenció en nom d'un col·lectiu tan heterogeni com el del PDI. Per tant, d'entrada, vull aclarir que potser en la meua intervenció no se sentiran prou representats tots el col·lectius de PDI, ja que em sembla complicat exemplificar totes les inquietuds entorn de la transferència de coneixement, que deuen ser moltes i diferents segons l'àmbit de recerca i de coneixement.

Fa uns anys es va iniciar un moviment revisionista sobre el paper de la universitat dins l'actual societat del coneixement. A les seves funcions tradicionals, la formació/docència i la recerca, se n'hi afegeix ara una de nova que intenta traslladar els èxits científics a la societat (la transferència de coneixement). La transferència procura transformar els resultats de la recerca en benestar social, econòmic i cultural. Als darrers anys, les universitats (no només les universitats, per exemple en l'àmbit biomèdic el que seria el Biocat) busquen una participació i col·laboració més gran dels sectors públic i privat en el procés d'innovació tecnològica, per aprofitar el nou entorn econòmic basat en el coneixement, i es desenvolupen diferents polítiques d'aproximació entre els investigadors d'universitats i les empreses, es busquen sinergies entre el sector públic i el privat, etc.

En aquest context, la UdG, per exemple, ha desenvolupat instruments que duen a terme diferents parts del procés de transferència de coneixement, com ara la creació del Parc Científic, la Unitat de Valorització de l'OITT i, més recentment, els campus sectorials.

No obstant això, penso que la transferència de coneixement encara és una assignatura pendent i que hi ha dificultats per convertir el coneixement en valor social i econòmic. **Les xifres ens diuen que som molt competitiu en volum de publicacions científiques, però que no destaquem pel que fa a nombre de patents registrades.** Si tenim capacitat científica, hauríem de ser capaços de transferir-la. La gran pregunta és per què no ho fem. Per què ens costa tant transformar el coneixement en valor, si tenim aquest coneixement? **Crec que hi ha dues raons.** Una és cultural: als professors se'ls valoren més les publicacions que no pas les patents i, a més a més, les patents triguen molt a materialitzar-se. Un altre punt és com afrontem la recerca. Tradicionalment, a les universitats s'ha fet ciència fonamental, bàsica, sense pensar en l'aplicació pràctica que poden tenir els nostres descobriments.

En el cas de la biomedicina –i en altres disciplines crec que el plantejament és similar–, ens interessem per conèixer els mecanismes, les raons per les quals passa alguna cosa, el perquè. I potser hauríem d'invertir el procés o fer un pas més: deixar de buscar mecanismes i dedicar-nos a crear molècules, fer-ne moltes i patentar les que funcionin. **La recerca ha de desenvolupar coneixement, és bàsic. Però els professors/investigadors no ho podem fer sols, necessitem el suport de professionals que identifiquin què es pot patentar.** Si incorporem agents comercials capaços de connectar el que pot oferir la universitat amb el que necessita la indústria, els professors podrem fer la nostra feina sense haver d'estar pendents de factors aliens a la ciència. Penso que aquestes unitats que ja hem creat a les universitats, **dedicades a generar, transferir i captar valor, les hem de consolidar i millorar.** Perquè lamentablement la relació entre la universitat i el món productiu encara és lluny. Hauríem de ser capaços de millorar el diàleg amb el sector empresarial, esbrinar quines són les seves necessitats i buscar la gent que hi pugui donar resposta, perquè a la universitat disposem d'especialistes en totes les àrees que poden donar respostes. Tot i això, sí que hi ha un canvi de mentalitat que ja s'està donant: ara es parla constantment de la necessitat de transferir. Penso que cada vegada més els professors tenim clar que les inversions en formació i recerca han de retornar, d'alguna manera, a la societat.

I per acabar, una reflexió un punt crítica amb la transferència del coneixement: els grans invents, els revolucionaris, han sorgit d'idees en què, d'entrada, ningú no creia.

La ciència ha de ser creativa, ha de ser imaginativa. No ens podem limitar a fer el que necessita una empresa. **Per tant, hem de ser capaços de trobar un equilibri entre la recerca *per se* i la recerca sota demanda.**

Gràcies i bon inici de curs a tothom!